

**PROVOĐENJE NACIONALNE KAMPANJE „I JA ŽELIM ČITATI“ U
KNJIŽNICAMA KARLOVAČKE ŽUPANIJE**

Implementation of the National Campaign “I Want to Read Too!”
in the libraries of Karlovac County

Anita Malkoč Bišćan

Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac
anita@gkka.hr

Martina Barišić Koprenica

Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac
mbarisic@gkka.hr

UDK / UDC **027.022:003](497.529)**

Stručni rad / Professional paper

Priljeno / Received: 09.02.2024.

BROJ
BIBLIOGRAFSKE
JEDINICE

488

Sažetak

Cilj. Ovim se radom želi dobiti uvid u zastupljenost Kampanje u knjižnicama Karlovačke županije, kako bi se pridonijelo poboljšanju kvalitete života osoba s invaliditetom i osoba s posebnim potrebama u Karlovačkoj županiji.

Pristup/metodologija. U prvom dijelu rada prikazana su dosadašnja saznanja vezana uz provođenje Nacionalne kampanje „I ja želim čitati!“ te inkluzivni knjižnični programi. U drugom dijelu rada provedeno je istraživanje putem anketnog upitnika u elektroničkom obliku. Analizirana je mreža knjižnica Karlovačke županije koju čine 51 knjižnica. Kvantitativnom analizom anketnog upitnika došlo se do saznanja o broju knjižnica koje sudjeluju u Nacionalnoj Kampanji „I ja želim čitati!“ te ciljanim skupinama i vrstama korisnika.

Rezultati. Nakon analize ankete vidljivo je da je većina knjižnica u Karlovačkoj županiji upoznata s Kampanjom i provode je u okviru svojih mogućnosti. Analizom ankete uviđa se problem prostornog uređenja knjižnica te prilagodba programa za ciljane skupine korisnika.

Ograničenja. Budući da je odaziv na anketu bio tek 60 % od ukupnog broja knjižnica u Karlovačkoj županiji, ne može se generalizirati, ali može se zaključiti da je većina knjižnica Karlovačke županije upoznata i sudjeluje u Kampanji.

Praktična primjena. Istraživanje je usmjereno knjižničarima i drugim stručnjacima na području Karlovačke županije koji prate Nacionalnu Kampanju „I ja želim čitati!“ kao

smjernicu za organiziranje budućih inkluzivnih aktivnosti. Težnja je povećati broj događanja u ispitanim knjižnicama te uvesti suradnju i ponuditi programe i za one knjižnice koje do sada nisu bile uključene u Kampanju.

Originalnost. S obzirom da mjerljivost kampanje "I ja želim čitati" do sada nije provedena na području Karlovačke županije, ovaj rad daje vrijedne i originalne uvide u provođenje Kampanje te smjernice kako poboljšati kvalitetu usluga. Dobiveni rezultati potaknut će knjižnice da što kvalitetnije sudjeluju u Kampanji kako bi korisnici sa zadovoljstvom boravili u prostoru knjižnica i imali mogućnost pristupu građi laganoj za čitanje.

Ključne riječi: inkluzija, Kampanja „I ja želim čitati”, ranjive skupine, teškoće čitanja

Summary

Purpose. To get an insight into the representation of the Campaign in the libraries of Karlovac County, in order to contribute to improving the quality of life of people with disabilities and people with special needs in Karlovac County.

Approach. In the first part of the paper, the findings related to the implementation of the National campaign "I want to read, too!" are presented as well as inclusive library programs. In the second part of the paper, the research was conducted using a survey questionnaire in electronic form. The library network of Karlovac County, which consists of 51 libraries, was analyzed. Quantitative analysis of the questionnaire revealed the number of libraries participating in the National Campaign "I want to read!" and target groups and types of users.

Findings. After analyzing the survey, it is evident that the majority of libraries in Karlovac County are familiar with the Campaign and implement it within their capabilities. The analysis of the survey reveals the problem of spatial planning of libraries and the adaptation of programs for target groups of users.

Research limitations. Since the response to the survey was only 60 percent of the total number of libraries in Karlovac County, it cannot be generalized, but it can be concluded that the majority of libraries in Karlovac County are aware of and participate in the Campaign.

Practical implications. The research is aimed at librarians and other experts in the area of Karlovac County who follow the National Campaign "I want to read!" as a guideline for

organizing future inclusive activities. The aspiration is to increase the number of events in the surveyed libraries and to introduce cooperation and offer programs for those libraries that have not been included in the Campaign so far.

Originality. Given that the measurability of the "I want to read" campaign has not yet been surveyed in Karlovac County, this paper provides valuable and original insights into the implementation of the Campaign and guidelines on how to improve the quality of services. The obtained results will encourage the libraries to participate in the Campaign as efficiently as possible so that the users are happy to stay in the library area and have the opportunity to access materials that are easy to read.

Key words: "I want to read" Campaign, inclusion, reading difficulties, vulnerable groups

1. Uvod

Temeljno područje djelovanja narodnih knjižnica jest pružanje neposrednog pristupa znanju, informacijama i kulturi. Narodne knjižnice građanima osiguravaju osnovne uvjete za učenje kroz cijeli život, neovisno odlučivanje te kulturni razvitak pojedinca i društvenih skupina. No, osim svoje primarne uloge, knjižnice su danas i javni prostori u kojima se ljudi okupljaju i komuniciraju te sve više djeluju kao sukreatori zajednica te središta za različite skupine ljudi (Casey, Goudie i Reeve 2008, 900).

Narodne knjižnice strukturirane su prema principu demokratičnosti. Njihova uloga i misija nije samo zadovoljavanje tradicionalnih kulturnih potreba, već zadovoljavanje različitih zahtjeva i potreba svojih korisnika: obrazovnih, poslovnih, informacijskih, rekreativnih i sl. Socijalna osjetljivost i socijalni motivi sastavni su dijelovi misija narodnih knjižnica. O takvoj ulozi i misiji knjižnica govore i brojni dokumenti, od UNESCO-ova manifesta za narodne knjižnice, do UN-ove Agende 2030 te suvremenih strateških dokumenata s područja knjižničarstva, u kojima knjižnice imaju mogućnosti pokrenuti promjene u svojim zajednicama i stoga mogu pridonijeti realizaciji plana Ujedinjenih naroda. U kontekstu Agende 2030, IFLA smatra da veći pristup informacijama i znanju, uz pomoć dostupnosti informacija i komunikacijske tehnologije, podržava koncepte održivog razvoja i unapređuje živote ljudi. (United Nations n.d.)

2. Inkluzivne usluge narodnih knjižnica

Narodne knjižnice teže svoje usluge cjeloživotnog učenja i obrazovanja kroz raznovrsne programe, pod istim uvjetima, približiti svima. Službe i usluge narodne knjižnice trebaju biti jednako dostupne manjinskim grupama koje, iz bilo kojeg razloga, ne mogu koristiti uobičajene službe, na primjer, jezične manjine, osobe s posebnim tjelesnim i osjetilnim potrebama ili pak oni koji žive u udaljenim zajednicama i nemaju pristup knjižničnim zgradama. (IFLA-ine i UNESCO-ove smjernice za razvoj službi i usluga 2015, 24) Inkluzija u knjižnicama podrazumijeva sustav vrijednosti i njemu prilagođenu praksu koja promovira dostupnost knjižničnih usluga i resursa svim skupinama korisnika. Narodne su knjižnice pokretači brojnih inkluzivnih usluga, programa i sadržaja namijenjenih različitim društvenim skupinama u lokalnim zajednicama u kojima djeluju. Na međunarodnoj razini doneseno je više strateških dokumenata u kojima se govori o izjednačavanju prava za osobe s invaliditetom. Neki od njih jesu IFLA-ine Smjernice za građu laganu za čitanje, Smjernice za knjižnične službe i usluge za gluhe, Smjernice za knjižnične službe i usluge za osobe s disleksijom, Knjižnice za slijepu u informacijsko doba itd. Hrvatsko zakonodavstvo sustavno prati sve zakone i podzakonske akte UN-a i međunarodne zajednice te je u Republici Hrvatskoj donesen niz zakona koji se odnose na osobe s invaliditetom. Neki su od njih Zakon o pravima osoba s invaliditetom, Deklaracija o pravima osoba s invaliditetom, Zakon o potvrđivanju konvencije o pravima osoba s invaliditetom, Nacionalna strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2017. do 2020. godine.

3. Nacionalna kampanja za osobe s teškoćama čitanja i disleksijom "I ja želim čitati"

U Hrvatskoj je 2016. godine pokrenuta Nacionalna kampanja za osobe s teškoćama čitanja i disleksijom pod nazivom „I ja želim čitati“. Kampanju su pokrenuli knjižničari Komisije za knjižnične usluge za osobe s invaliditetom i osobe s posebnim potrebama Hrvatskog knjižničarskog društva, s inicijativom za otvaranjem knjižnica novim korisničkim skupinama, jačem povezivanju stručnjaka iz različitih područja te promjenom legislative koja će poboljšati položaj osoba s teškoćama čitanja i disleksijom. Razlozi pokretanja Kampanje jesu višestruki. Dio osoba s teškoćama čitanja u Hrvatskoj ostvaruje prava osoba s invaliditetom, ali dio njih ne ubraja se u osobe s invaliditetom.

Prema postojećem Zakonu o autorskom pravu i srodnim pravima nije im dostupno korištenje prilagođene književne i stručne literature te drugih tiskovina i e-izdanja objavljenih u različitim formatima jer se u pitanje ne dovodi invaliditet već „teškoća“ koja onemogućava korištenje/čitanje standardnog tiska. Ovime su najviše pogođeni učenici i studenti s teškoćama i poremećajima sposobnosti čitanja. Svim osobama koje se zbog određenih teškoća (a nisu osobe s invaliditetom) ne mogu koristiti standardnim tiskom, izmjenom Zakona o autorskom pravu bilo je potrebno omogućiti korištenje zvučne i tekstualne građe u svim oblicima, kao i građe lagane za čitanje. (Miščin i Gabriel 2017) Osobe s teškoćama čitanja i disleksijom imaju različite jezično-govorne teškoće koje se očituju u brzini, točnosti i razumijevanju pročitanoa. Hrvatsko logopedsko društvo donosi podatak o svakom desetom učeniku koji ima teškoće čitanja. Djecu s takvim poteškoćama prate problemi s učenjem tijekom cijelog školovanja. Hrvatska udruga za disleksiju donosi procjenu da pet do deset posto populacije u Hrvatskoj ima disleksiju. Ako se na vrijeme ne dijagnosticiraju, teškoće čitanja i disleksija mogu dovesti do odustajanja od učenja i negativno utjecati na ostale aspekte života. (Bjelica et al. 2009, 2)

Uz osobe s teškoćama čitanja i disleksijom, kojima je Kampanja primarno namijenjena, cilj Kampanje jest doprijeti i do stručnog osoblja koje se bavi ovom problematikom, kako bi se poboljšala njihova međuinstitucionalna suradnja. To uključuje roditelje, odgajatelje, učitelje, stručne suradnike u predškolskim ustanovama i školama, zdravstvene djelatnike, socijalne radnike, logopede, udruge, zaklade te osobe koje su na bilo koji način zainteresirane za problematiku obuhvaćenu Kampanjom.

4. Nacionalna kampanja za osobe s teškoćama čitanja i disleksijom „I ja želim čitati!“ u Karlovačkoj županiji

Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ već dugi niz godina priprema i objedinjuje programe namijenjene marginaliziranim skupinama korisnika (osobama s invaliditetom i teškoćama u razvoju, umirovljenicima, migrantima...). U suradnji s Gradom Karlovcem i Karlovačkom županijom, od 2017. godine aktivno je uključena u Nacionalnu kampanju za osobe s teškoćama čitanja i disleksijom „I ja želim čitati!“, slijedeći preporuke Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom. Ciljevi Kampanje na lokalnoj se razini vrlo malo razlikuju od ciljeva na nacionalnoj razini. Prvenstveno se želi informirati i educirati javnost i učiniti je osjetljivom za problematiku osoba s teškoćama

čitanja i disleksijom. Taj se cilj od 2017. godine provodi na način da se u knjižnici održavaju predavanja i promocije knjiga na temu teškoća čitanja. Kroz nabavu građe lagane za čitanje i zvučne građe omogućuje se lakši pristup većem broju knjiga priređenih za ovu skupinu ljudi. Međuinstitucionalna suradnja stručnjaka koji se bave problematikom osoba s teškoćama čitanja i disleksijom i osoba koje ne mogu čitati standardni (crni) tisak, poboljšala se kroz suradnju Poliklinike za rehabilitaciju slušanja i govora *SUVAG Karlovac i Centra za odgoj i obrazovanje djece i mladeži Karlovac*. Njihovi stručnjaci i korisnici usluga česti su gosti na predavanjima i radionicama. Pripremom i provođenjem programa namijenjenih djeci, mladim i odraslim osobama s teškoćama u razvoju, knjižnica osigurava podršku ovim specifičnim skupinama korisnika. Kao ravnopravni članovi društva, korisnici u inkluziji kroz programe sami odabiru sadržaj i na taj način postaju sukreatori inkluzivnih usluga. Financiranje programa osigurava se kroz redovnu djelatnost knjižnice, ali i kroz prijavu programa na javne natječe ustanova i zaklada. Velika pažnja posvećena je i izgradnji kvalitetnog fonda građe lagane za čitanje te stručnih knjiga na tu temu koje se povremeno prezentiraju u za to predviđenom dijelu knjižnice. Događanja i usluge koje se odvijaju u knjižnici predviđene su za sve uzraste i na svim odjelima knjižnice, a programi se provode s djecom pohađateljima poliklinike Suvag, štitičenicima Centra za pružanje usluga u zajednici Ozalj, članovima Udruge samozastupnika Karlovačke županije, migrantima naseljenim u Karlovačkoj županiji, umirovljenicima i svim zainteresiranim strankama.

Povećala se i mreža knjižnica koje provode programe za korisnike pod sloganom „I ja želim čitati!“. Na početku Kampanje jedino je Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac provodila programe u Kampanji. Danas je to drugačije. Gradska knjižnica jedan je od partnera koji svojim zagovaranjem u Kampanji na lokalnoj razini okuplja zainteresirane strane i ostvaruje zadane ciljeve Nacionalne kampanje. Rezultati su vidljivi u anketi koja je provedena na području Grada Karlovca.

4.1. Analiza rezultata ankete: Mjerljivost Nacionalne kampanje "I ja želim čitati!" u Karlovačkoj županiji

Prema posljednjem popisu stanovništva, Karlovac je deveti grad po broju stanovnika u Hrvatskoj sa sve većim brojem doseljenog stanovništva. (Državni zavod za statistiku 2022) Knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac matična je knjižnica za školske i narodne

knjižnice Karlovačke županije. Za obavljanje stručne matične i razvojne djelatnosti, Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ ima organiziranu Županijsku matičnu službu koja obavlja razvojne poslove te pruža knjižnicama u nadležnosti svoje matičnosti savjetodavnu i stručnu pomoć u radu. Mrežu knjižnica Karlovačke županije čine 7 narodnih knjižnica, 41 školska knjižnica, od toga 28 osnovnih škola, 13 srednjoškolskih, 1 umjetnička Glazbena škola Karlovac te 2 učenička doma. (Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ 2022)

U ZaKi knjižnično-informacijskom sustavu knjižnične posudbe koji koristi Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac, nije moguće pratiti broj osoba s invaliditetom i teškoćama čitanja koji koriste usluge knjižnice, ali su tijekom posljednje tri godine učlanjene tri ustanove i jedna udruga kao pravne osobe koje posuđuju na jednu iskaznici građu za svoje korisnike. Time je omogućeno da asistenti i terapeuti prate i vode evidenciju o posudbi i vraćanju knjižne građe kako bi povrat bio na vrijeme i građa vraćena neoštećena. U vrijeme pandemije Covida 19, s Udrugom samozastupnika Karlovačke županije učinjen je i korak dalje. S obzirom da se korisnici udruge nalaze u programu „Stanovanje u zajednici uz podršku“, dakle, žive u stambenoj zajednici, a spadaju u rizičnu skupinu zbog mogućnosti zaraze Covidom 19, u 2020. godini oformljene su ukupno četiri male slobodne knjižnice u stanovima.

S obzirom da Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac od 2016. sudjeluje u Nacionalnoj kampanji za osobe s teškoćama čitanja i disleksijom pod nazivom „I ja želim čitati“, koju je pokrenulo Hrvatsko knjižničarsko društvo (Komisija za knjižnične usluge za osobe s invaliditetom i osobe s posebnim potrebama), cilj je ankete bio dobiti uvid u zastupljenost Kampanje u knjižnicama Karlovačke županije, sve kako bi se pridonijelo poboljšanju kvalitete života osoba s invaliditetom i osoba s posebnim potrebama u Karlovačkoj županiji.

Dobiveni će rezultati potaknuti knjižnice da što kvalitetnije sudjeluju u Kampanji kako bi korisnici sa zadovoljstvom boravili u prostoru knjižnica i imali mogućnost pristupu građi laganoj za čitanje. Autori članka mišljenja su kako će ova anketa potaknuti knjižnice u županiji da još više sudjeluju u unapređivanju i razvijanju knjižničnih usluga i poslovanja.

Istraživanje je provedeno u razdoblju od 1. – 15. travnja 2023. godine. Korišteni instrument bila je anketa u elektroničkom obliku pod nazivom „Mjerljivost Nacionalne

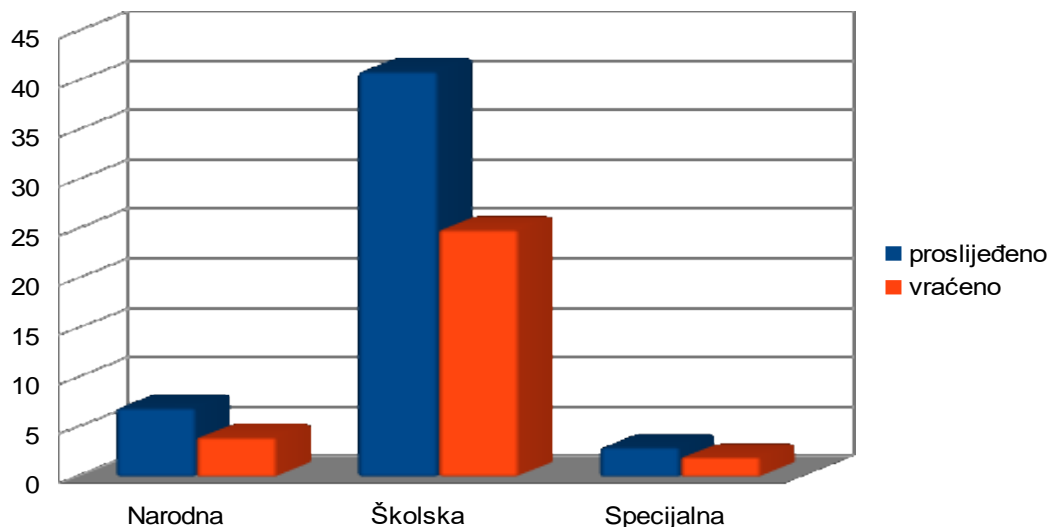
kampanje 'I ja želim čitati!' u Karlovačkoj županiji". Anketa korištena u istraživanju sastojala se od 14 pitanja na jednoj stranici. Knjižnicama u Karlovačkoj županiji ista je elektroničkom poštom poslana na 52 adrese e-pošte. Za njezino je ispunjavanje bilo potrebno oko 5 minuta. Anketa je sastavljena od 14 pitanja od kojih je 11 bilo zatvorenog tipa, a 3 otvorenog. Pitanja zatvorenog tipa jesu ona u kojima su unaprijed ponuđeni odgovori koji se zaokružuju, dok u pitanjima otvorenog tipa nema unaprijed ponuđenih odgovora, a zadatak je ispitanika da svojim riječima odgovori na pitanja. Anketni upitnik proveden je anonimno. Poslan je na službenu elektroničku poštu 7 narodnih knjižnica, 28 školskih knjižnica, 13 srednjoškolskih i 3 specijalne knjižnice. U roku je ispunjena 31 anketa, što u postotku znači da se odazvalo 60 % knjižničara koji su ispunili anketu, kao u Tablici 1. i Slici 1.

Tablica 1. Stupanj odaziva knjižnica prema vrstama

Vrsta knjižnice	Broj knjižnica u Karlovačkoj županiji	Odaziv	Postotak odaziva
Narodna	7	4	57%
Školska	41	25	61%
Specijalna	3	2	67%
Ukupno	51	31	60 %

Od 42 ankete koje su poslanae u školske knjižnice, postotak vraćenih anketa jest 61 %. Nešto je veći postotak kod specijalnih knjižnica, koji iznosi 67 %, dok se kod narodnih knjižnica vratilo 57 % anketnih upitnika, kao što je vidljivo na Slici 1.

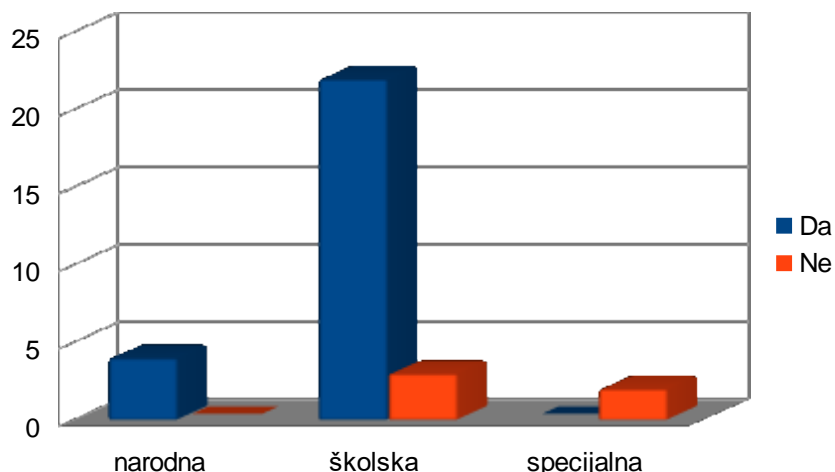
Slika 1. Odaziv na anketni upitnik prema vrstama knjižnica

Najviše korisnika koji su ispunili anketu, na pitanje o činjenici jesu li knjižnice upoznate s Nacionalnom kampanjom za osobe s teškoćama čitanja i disleksijom pod nazivom „I ja želim čitati!“, odgovorilo je da je upoznato s Kampanjom, u postotku od 81 % (vidljivo na Slici 2.).

Slika 2. Upoznatost s Nacionalnom kampanjom za osobe s teškoćama čitanja i disleksijom "I ja želim čitati!"

Namjera ankete bila je i doći do saznanja o tome koje su vrste knjižnica u Županiji koje jesu/nisu upoznate s Kampanjom (Slika 3.).

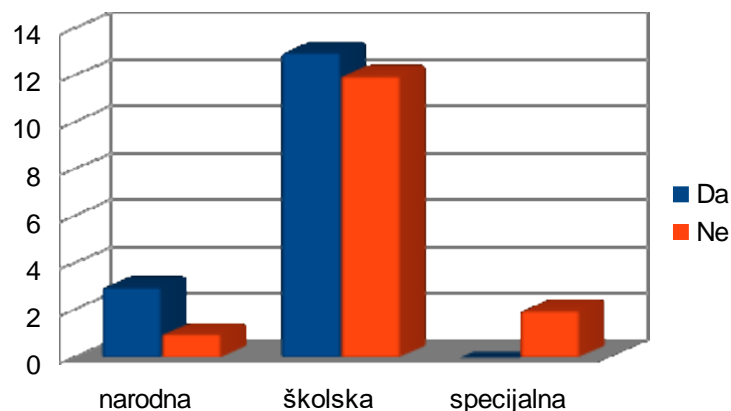
Slika 3. Upoznatost s Nacionalnom kampanjom prema vrsti knjižnice

Prema upitniku, vidljivo je da su sve narodne knjižnice upoznate sa Kampanjom, dok su sve knjižnice u okviru Učeničkih domova i Centra za pružanje usluga u zajednici zapravo ostale neupućene u Kampanju. Cilj je u budućnosti upoznati ovu vrstu knjižnica s radom Kampanje i uključiti ih u Kampanju. Kod školskih je knjižnica ostalo 12 % neupoznatih knjižničara, prema ispunjenima anketama.

Na pitanje provode li aktivnosti u okviru Kampanje „I ja želim čitati!“, 54,8 % anketiranih odgovorilo je pozitivno, što je vidljivo iz Slike 4. Na Slici 5. vidi se provođenje Kampanje prema vrsti knjižnice te možemo vidjeti da Kampanju najviše provode školske knjižnice.

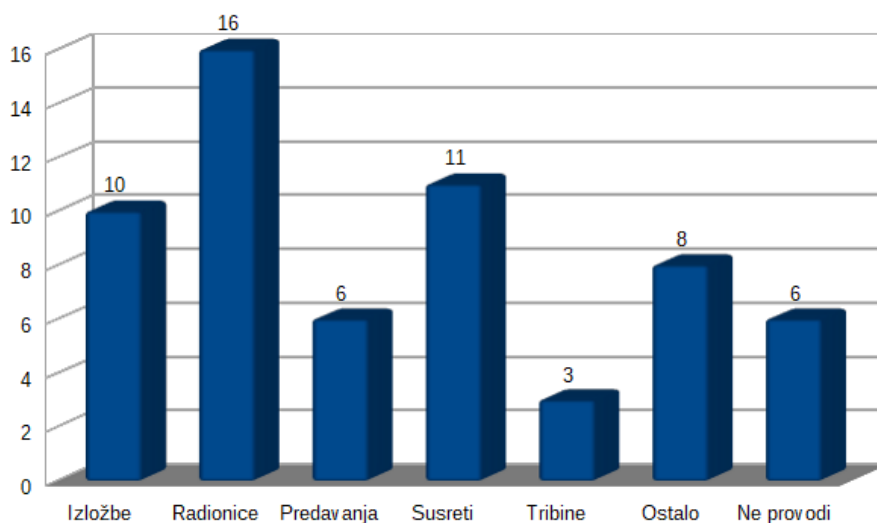

Slika 4. Postotak provođenja Kampanje u knjižnicama Karlovačke županije

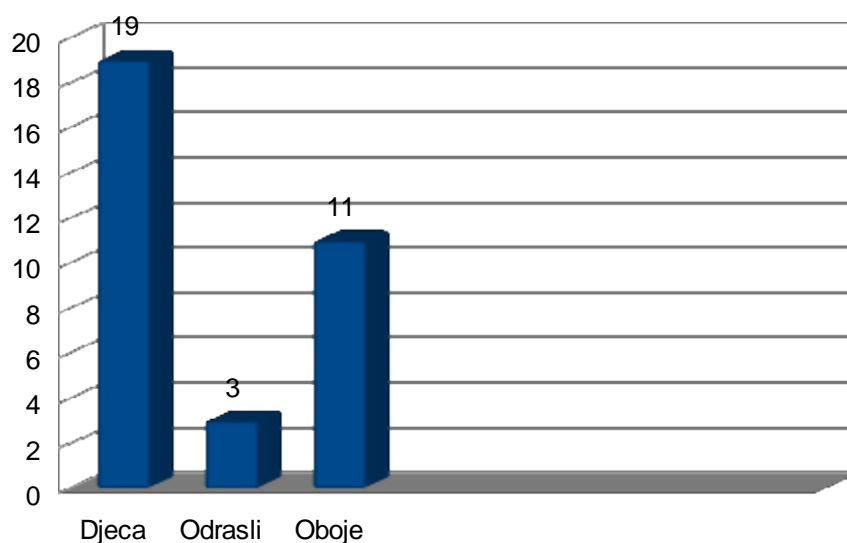
Slika 5. Provođenje Kampanje prema vrsti knjižnice

Kod knjižnica koje provode Kampanju, bitno je bilo saznati koju vrstu aktivnosti provode u okviru Kampanje. Kod anketiranih je vidljivo da se najviše provode radionice, zatim književni susreti i izložbe. Prikaz svih vrsta aktivnosti vidljiv je na Slici 6.

Slika 6. Vrste aktivnosti koje se provode u Kampanji

Ispitujući koje se aktivnosti provode, u anketi je upitano i koje su ciljane skupine korisnika u anketiranim knjižnicama. Najviše se knjižnica usmjerava na djecu, a zatim na djecu i odrasle zajedno. (Slika 7.)

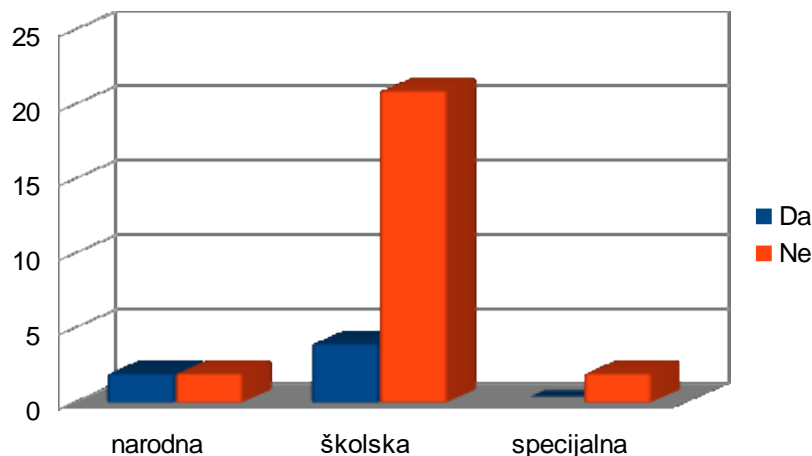

Slika 7. Ciljane skupine koje sudjeluju u Kampanji

Uzimajući u obzir da su neke knjižnice provodile programe za osobe s teškoćama čitanja i prije same Kampanje, na pitanje: „Jeste li i prije uključivanja u Kampanju provodili aktivnosti namijenjene osobama s teškoćama čitanja i disleksijom?“, odgovor je da je 45,2 % knjižnica i ranije sudjelovalo u aktivnostima prije uključivanja u samu Kampanju. (Slika 8) Na slici 9. vidljivo je koje su vrste knjižnica koje su provodile aktivnosti za ciljane korisnike i prije Kampanje. Postotak pokazuje veliku osviještenost i brigu za korisnike s teškoćama čitanja.

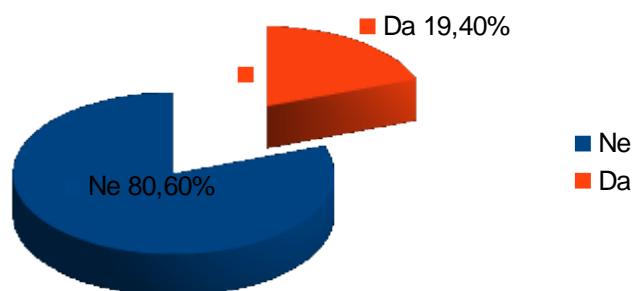

Slika 8. Provođenje aktivnosti prije Kampanje

Slika 9. Provođenje aktivnosti prije Kampanje

Broj je anketiranih knjižnica velik i razlikuju se prema vrstama, pa tako i prema osnivaču. Stoga je autorima bilo informativno vidjeti i kako je prostor knjižnice prilagođen osobama s teškoćama čitanja. Od ukupno četiri narodne knjižnice, dvije su odgovorile da imaju prostor prilagođen osobama s teškoćama čitanja, dok je sa školskim knjižnicama malo drugačije. Prostor prilagođen osobama s teškoćama čitanja izdvojen je dio u knjižnici obično okrenut prema dnevnom svjetlu. Ukoliko to nije moguće kutak mora biti dovoljno umjetno osvijetljen. Kutak bi trebao biti opremljen računalom i elektroničkim povećalom, knjigama s uvećanim tiskom, zvučnim knjigama i drugom građom za slijepe i slabovidne osobe. Kao i građom laganom za čitanje (izbor lektire za osnovnu i srednju školu) za osobe s poteškoćama u čitanju i disleksijom. Ukoliko je moguće, knjižnice bi trebale biti opremljene i čitačima ekrana ili aplikacijama za lakše čitanje standardnog tiska. U školskim knjižnicama 16 % knjižnica, koje su odgovorile na anketu, imaju prilagođen prostor osobama s teškoćama čitanja. (Slika 10)

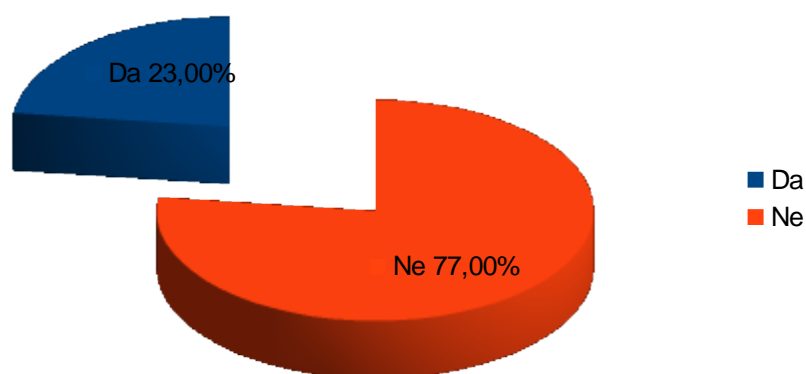

Slika 10. Postotak knjižnica koje imaju prilagođen prostor

Pitanjem o građi laganoj za čitanje i zvučnoj građi željeli smo vidjeti u kolikom je opsegu zastupljena takva građa u fondu. Podatak je potreban kako bismo znali trebamo li kao najveća narodna knjižnica u županiji proširiti svoj fond i eventualno potaknuti ostale knjižnice u nabavi takvog tipa građe. Analizom je utvrđeno da nijedna knjižnica u Karlovačkoj županiji nema dovoljan broj građe lagane za čitanje ili zvučnu građu koja bi bila dovoljna. (Slike 11. i 12.) Potpisanim Ugovorom s Hrvatskom knjižnicom za slijepe, svaki se mjesec povećava broj zvučne građe koju Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić” Karlovac posjeduje kako bi zadovoljila barem dio potreba u županiji.

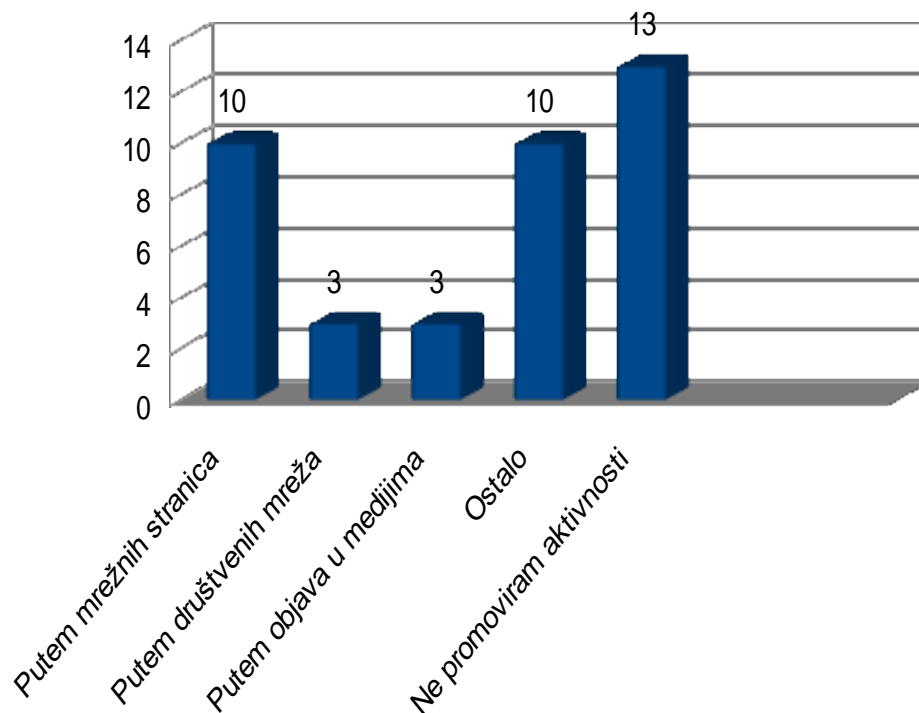

Slika 11. Postotak knjižnica koje u fondu imaju građu laganu za čitanje

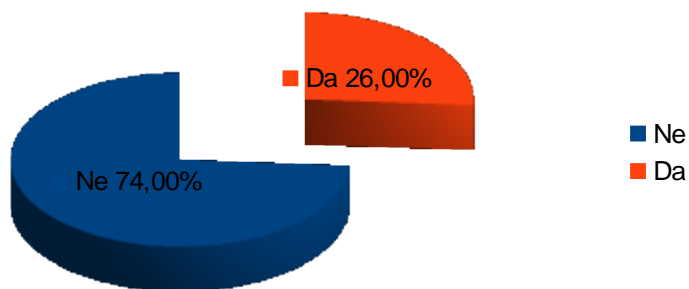
Slika 12. Postotak knjižnica koje u fondu imaju zvučnu građu

Ispitanici koji promoviraju Kampanju najviše su promovirali aktivnosti u okviru Kampanje putem mrežnih stranica, dok je 42% izjavilo kako ne promoviraju aktivnosti. (Slika 13)

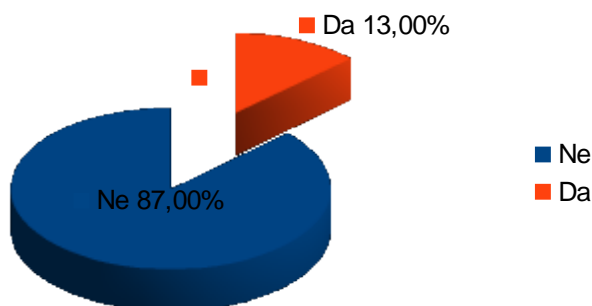
Slika 13. Način promoviranja aktivnosti u Kampanji

Tijekom sudjelovanja u Kampanji autore je zanimao podatak jesu li i u kojoj mjeri knjižnice ostvarile međuinstitucionalnu suradnju te s kojim institucijama? Vrlo je važno zbog razvoja svih segmenata knjižničkog poslovanja od knjižničkih usluga, programa i cjeloživotnog učenja znati imaju li knjižnice mogućnosti suradnje i potiču li multidisciplinarnu suradnju u provedbi programa koji motiviraju i potiču pismenost kod osoba s teškoćama u čitanju. Anketom je utvrđeno da 74 % knjižnica nema ostvarenu međuinstitucionalnu suradnju. Knjižnice koje ostvaruju suradnju ostvaruju je s Udrugama i zdravstvenim ustanovama na području Karlovačke županije i njihov je postotak 26 %. (Slika 14.)

Slika 14. Ostvarenost međuinstitucionalne suradnje

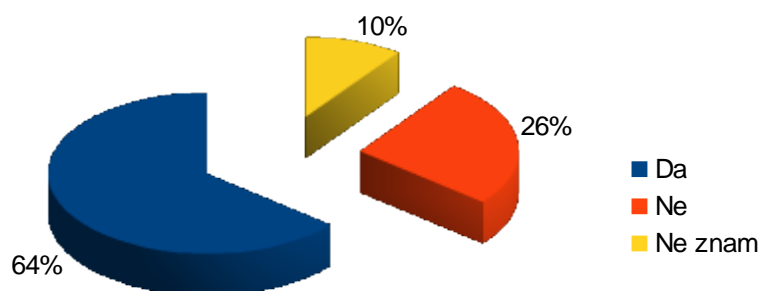
Jedan od ciljeva Kampanje na nacionalnom je nivou i Zagovaranje Kampanje kod donositelja odluka na lokalnoj razini. Pod tim se podrazumijeva upoznavanje lokalnih vlasti s kampanjom i problemima osoba s poteškoćama čitanja, kao i davanje javne potpore lokalnih vlasti samoj kampanji. Zanimalo nas je kako izgleda zagovaranje kod donositelja odluka na lokalnoj razini. Prema anketnim odgovorima, 87 % knjižnica ne zagovara Kampanju kod lokalnih nositelja vlasti, dok ih je 13 % odgovorilo pozitivno (Slika 15.).

Slika 15. Zagovaranje Kampanje kod lokalnih vlasti

Na kraju ankete postavljeno je i pitanje: Planirate li ubuduće provoditi aktivnosti vezane uz Kampanju? Na posljednji je odgovor 64 % sudionika odgovorilo da planira provoditi aktivnosti vezane uz Kampanju, 26 % ih ne želi provoditi, dok 10 % još nije odlučilo.

Slika 16. Provođenje Kampanje u budućnosti

Nakon analize ankete, iz koje je vidljivo da su knjižnice u Županiji uglavnom upoznate s Kampanjom i provode je, planiraju povećati broj događanja u ispitanim knjižnicama te uvesti suradnju i ponuditi programe i za one knjižnice koje do sada nisu bile uključene u Kampanju. Plan je Gradske knjižnice „Ivan Goran Kovačić” i dalje okupljati i provoditi međuinstitucionalnu suradnju, nuditi ciljane književne susrete i nastaviti programe Knjižnice u gostima kako bi se knjiga i knjižnica približile svim stanovnicima Karlovačke županije, ali i uočili problemi teškoća čitanja kod djece i odraslih.

5. Zaključak

Ciljevi sudjelovanja Gradske knjižnice „Ivan Goran Kovačić” Karlovac u Nacionalnoj kampanji za osobe s teškoćama čitanja „I ja želim čitati” jesu integrirati osobe s posebnim potrebama u programe u kojima zajedno s drugim korisnicima stvaraju svijet uzajamnog pomaganja i osvješćivanja te pridonijeti poboljšanju kvalitete njihovih života. Gradska knjižnica, kao matična središnja knjižnica u Županiji, nastoji i druge knjižnice uključiti u rad i senzibilizirati za potrebe osoba s teškoćama čitanja, kao i potrebe slijepih, slabovidnih, osoba s invaliditetom te osoba s problemima u govornoj komunikaciji, čitanju i pisanju. Iz provedene ankete vidljivo je da većina knjižnica Karlovačke županije sudjeluje i provodi Nacionalnu Kampanju „I ja želim čitati!” u okvirima svojih mogućnosti, koje su često ograničene neprilagođenim prostorom za ciljanu skupinu korisnika. Namjera je Gradske knjižnice „Ivan Goran Kovačić”, kao središnje matične knjižnice u Županiji, dati potporu u provođenju Kampanje knjižnicama koje su uključene u rad, kao i potaknuti knjižnice, koje do sada nisu sudjelovale u Kampanji, da se uključe.

Provedena anketa smjernica je na koje se vrste i broj knjižnica u Karlovačkoj županiji Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac treba usmjeriti kako bi potakla veće uključenje u Nacionalnu kampanju za osobe s teškoćama čitanja „I ja želim čitati“ i tako obogatila kvalitetu života ciljanih korisnika.

Literatura

Bjelica, Jadranka, Ines Galić-Jušić, Ada Pavlić-Cottiero, Ilona Posokhova, Iva Prvčić i Mihaela Rister. 2009. „Priručnik o disleksiji, disgrafiji i sličnim teškoćama u čitanju, pisanju i učenju.“
Pristupljeno: 28. 1. 2024.

<http://hud.hr/wp-content/uploads/sites/168/2014/11/hud-web-tekst.pdf>

Casey, Rionach, Rosalind Goudie i Kesia Reeve. 2007. „Homeless Women in Public Spaces: Strategies of Resistance.“ *Housing studies* 23, no. 6: 899-916.

<https://doi.org/10.1080/02673030802416627>

Gradska knjižnica „Ivan Goran Kovačić“. 2023. *Izvješće za 2022. godinu*. Pristupljeno: 26. 1. 2024.

<https://gkka.hr/wp-content/uploads/2023/05/IZVJESCE-2022.pdf>

Miščin, Željka i Dunja Marija Gabriel. 2017. „Nacionalna Kampanja za osobe s teškoćama čitanja i disleksijom “I Ja želim čitati”.“ *Vjesnik Bibliotekara Hrvatske* 60, no. 1.

<https://doi.org/10.30754/vbh.60.1.550>

IFLA-ine i UNESCO-ove smjernice za razvoj službi i usluga. 2015. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo.

Popis stanovništva 2021. 2022. Pristupljeno 27. 1. 2024. <https://dzs.gov.hr/vijesti/objavljeni-konacni-rezultati-popisa-2021/1270>

United Nations. n.d. *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*.

Pristupljeno 29. 1. 2024. <https://sdgs.un.org/2030agenda>

Prilozi

Prilog 1: Anketa „Mjerljivost Nacionalne kampanje i ja želim čitati!“ u Karlovačkoj županiji

Mjerljivost Nacionalne kampanje "I ja želim čitati!" u Karlovačkoj županiji

Poštovani,

Hrvatsko knjižničarsko društvo (Komisija za knjižnične usluge za osobe s invaliditetom i osobe s posebnim potrebama) od 2016. g. provodi Nacionalnu kampanju za osobe s teškoćama čitanja i disleksijom "I ja želim čitati".
Gradska knjižnica "Ivan Goran Kovačić" Karlovac u Kampanju je aktivno uključena od 2017. godine. Kako bismo dobili uvid u zastupljenost Kampanje u knjižnicama Karlovačke županije, molimo Vas da ispunite anketu od 14 kratkih pitanja. Cilj nam je pridonijeti poboljšanju kvalitete života osoba s invaliditetom i osoba s posebnim potrebama.

Molimo Vas da anketu ispunite i pošaljete najkasnije do 15. travnja 2023. godine.

Za sva pitanja i dodatne informacije o istraživanju, možete nas kontaktirati na broj telefona 047/412-377/106 ili na e-mail: anita@gkka.hr.

Unaprijed zahvaljujemo!

mbarisic01@gmail.com [Switch account](#)

Not shared

* Indicates required question

Tip knjižnice u kojoj ste zaposleni: *

školska knjižnica

narodna knjižnica

specijalna knjižnica

Jeste li upoznati s Nacionalnom kampanjom za osobe s teškoćama čitanja i disleksijom "I ja želim čitati!?" *

Da

Ne

Provodite li aktivnosti u okviru Kampanje "I ja želim čitati!?" *

Da

Ne

Koju vrstu aktivnosti provodite u okviru Kampanje?

- Izložbe
- Radionice
- Predavanja
- Susreti
- Tribine
- Ostalo
- Ne provodim aktivnosti

Koje su ciljane skupine korisnika u Vašoj knjižnici? *

- Djeca
- Odrasli
- Oboje

Jeste li i prije uključivanja u Kampanju provodili aktivnosti namijenjene osobama s teškoćama čitanja i disleksijom? *

- Da
- Ne

Je li prostor Vaše knjižnice prilagođen osobama s teškoćama čitanja? *

- Da
- Ne

Posjedujete li u fondu knjižnice građu laganu za čitanje? *

- Da
- Ne

Posjedujete li u fondu knjižnice zvučne knjige? *

- Da
- Ne

Ako posjedujete građu laganu za čitanje i zvučnu građu, u kojem opsegu je zastupljena u Vašem fondu? *

Your answer _____

Na koji način javno promovirate aktivnosti u okviru Kampanje?

- Putem mrežnih stranica
- Putem društvenih mreža
- Putem objava u medijima
- Ostalo
- Ne promoviram aktivnosti

Jeste li u okviru Kampanje ostvarili međuinstitucionalnu suradnju? Ako da, navedite s kojim institucijama? *

Your answer _____

Zagovarate li Kampanju kod donositelja odluka na lokalnoj razini? (npr. upoznavanje lokalnih vlasti s kampanjom i problemima osoba s poteškoćama čitanja, davanje javne potpore lokalnih vlasti samoj kampanji, itd.) *

- Da
- Ne

Planirate li ubuduće provoditi aktivnosti vezane uz Kampanju? Ako da, navedite vrste aktivnosti. *

Your answer _____